

Samen werken aan onderwijs binnen het Platform Erfgoedopleidingen

PROJECT CENTRUM
RESTAURATIETECHNIEK

Nederland beschikt over een veelheid aan cultureel erfgoed dat van grote maatschappelijke en economische waarde is voor Nederland. Erfgoed dat we willen behouden, beheren en restaureren om ervan te genieten, te leren en door te geven aan volgende generaties. Om het erfgoed te onderhouden en te restaureren, zijn goed geschoolde professionals nodig.

Tal van partijen uit de monumenten-, opleidingen- en restauratiesector delen hun zorg om meerdere ontwikkelingen in de branche en het onderwijs. Ontwikkelingen die gezamenlijk verantwoord beheer en behoud van cultureel erfgoed in gevaar brengen. Om er enkele te noemen; restauratiekwalificaties dreigen te verdwijnen in het veralgemeniserende onderwijs, het onderwijs is versnipperd, wat de kwaliteit niet ten goede komt en lesstof en kennis worden niet actueel gehouden of gaan zelfs verloren. Daarnaast spelen zaken als de vergrijzing van de branche, afnemende instroom en het feit dat techniek niet populair is onder jongeren. In het najaar van 2013 heeft een groep bezorgde partijen het Platform Erfgoedopleidingen opgericht.

Het Platform Erfgoedopleidingen heeft een projectplan opgesteld met als titel 'Op weg naar een Centrum voor Restauratietechniek'. Via vijf hoofdthema's wordt gewerkt aan een brede verbeterslag rondom het opleiden van ambachtelijk restauratie vakmensen. Om werk van goede kwaliteit te leveren, moeten deze vakmensen immer beschikken over een veelheid aan traditionele én innovatieve vakkennis en -vaardigheden. Een goede initiële opleiding is daarbij een belangrijke eerste stap. Maar daarnaast moet hij of zij kunnen beschikken over de meest actuele kennis en ontwikkelin-

"Het beste resultaat bereik je als je elkaar kennis en kunde kent én erkent."

Professor Anne van Grevestein, conservator-restaurator: "Toen het Rijksmuseum werd verbouwd, moesten ook de decoraties van Pierre Cuypers worden gerestaureerd. Wij zagen dit als de ultieme mogelijkheid om wetenschappelijke en ambachtelijke studenten met elkaar te laten samenwerken. Hun expertise is namelijk complementair, maar vaak weten ze dat zelf niet.

Helaas is een dergelijke samenwerking nog lang niet zo vanzelfsprekend als we zouden willen. Sommige restauratoren denken dat ze alles zelf wel kunnen. En sommige ambachtslieden zien de historische relevantie over het hoofd. Dat komt mede doordat de term 'restauratie' verschillende interpretaties kent. Ik zou willen dat er één centraal punt bestond waar alles kennis en kunde bij elkaar komt. Dan komt die samenwerking vanzelf."

gen binnen zijn eigen discipline, maar ook uit aanpalende disciplines.

Het project Centrum voor Restauratietechniek bestaat uit vijf werkgroepen waarin uiteenlopende deskundigen en belanghebbenden zich richten op:

1. Het versterken van de kwaliteit van de MBO opleidingen
2. Een sterke positie van restauratie-opleidingen in de kwalificatiestructuur van het MBO
3. De aansluiting tussen MBO, HBO en WO
4. Het erkennen van de kwaliteit van restauratievakmanschap
5. Het versterken van kennisdeling

Het project wil bestaande initiatieven versterken en een structurele plek geven in het Centrum voor Restauratietechniek. Hoe dit centrum eruit komt te zien, zal gedurende het project vanzelf blijken. Het kan een fysieke plek worden, maar evengoed en virtuele locatie zijn, waar de projectresultaten samenkomen.

"Een keuzedeel doet geen recht aan het specialistisch vakmanschap van de restauratietechniek."

Bert Toolsema, onderwijskundige SVGB: "De kwalificaties restauratietechniek dreigden te worden weggestopt in keuzedelen binnen de algemene bouwopleidingen. Hierdoor zouden ze een marginale plek krijgen in het middelbaar beroepsonderwijs en zou er nog maar weinig onderwijstijd aan kunnen worden besteed. Deze situatie zou totaal geen recht doen aan het specialistisch vakmanschap van deze beroepen! Samen met de Vakgroep Restauratie en Fundeon hebben we er hard aan gewerkt hier een stokje voor te steken. Na veel overleg met diverse partijen, koersen we nu af op een specialistenopleiding voor restauratietimmeren, -metselen en -voegen. Daarmee blijft het mogelijk gedegen beroepsopleidingen aan te bieden!"

De stuurgroep van het Platform Erfgoedopleidingen bestaat uit:

- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
- Universiteit van Amsterdam
- Aannemersfederatie Bouw & Infra
- Vakgroep Restauratie
- Hogeschool Utrecht
- ROP Nederland
- ROC van Twente
- Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie
- SVGB/SOS Vakmanschap

SVGB/SOS Vakmanschap vormt tevens de werkorganisatie van het Platform Erfgoedopleidingen en het project Centrum voor Restauratietechniek.

Meer weten?

www.platformerfgoedopleidingen.nl

Twitter: @RestauratieTech

"Restauratie-techniek vraagt om goede mbo-opleidingen met deskundige docenten."

Rozemarijn van Deelen, projectleider Centrum voor Restauratietechniek: "Doelmatigheid en kwaliteit zijn momenteel in het hele beroepsonderwijs belangrijke thema's en zo ook in de restauratie-techniek. Er zijn nu 27 mbo-scholen die een opleiding restauratietimmeren of -metselen uitvoeren, voor zo'n 123 studenten zijn. Dat is gemiddeld maar 4,5 student per opleiding! Vanuit het project proberen we, samen met Sascha Baggerman van het ROP, met alle

spelers te komen tot afspraken. Dat is niet iets dat je zo maar even regelt. Scholen steken hun energie over het algemeen in hun eigen opleiding, hun eigen leerlingen en hun eigen lesmateriaal. Nu vragen we ze met een helicopterview te kijken naar het totaalplaatje van de restauratie-opleidingen. Een aantal scholen zal moeten gaan stoppen met hun opleiding, ten gunste van andere scholen. Dat is geen sinecure!"